

Функційна семантика лексичних одиниць. Теорія номінації

УДК 811.161.2'373.22:355.014
DOI 10.31652/2521-1307-2026-421-01

Номінації озброєння у просторовій системі координат української мови: теоретичний та прикладний аспекти

Олександр Межов <https://orcid.org/0000-0002-5299-417X>

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

Надійшла до редакції: 01.03.2026 • Схвалено до друку: 29.03.2026

Анотація

У статті досліджено особливості семантико-синтаксичного функціонування номінацій озброєння у структурі локативного комплексу речень української мови на матеріалі інформаційних медіатекстів періоду російсько-української війни. Окреслено структуру локативного комплексу простого речення і види озброєння, здатні в ньому функціонувати. Виокремлено семантичні варіанти (архісеми й конкретизовані семи) локативних предикатів, валентний потенціал яких може передбачати назви озброєння. Виявлено семантико-синтаксичні позиції номінацій зброї в різних моделях речень із просторовими відношеннями. Схарактеризовано відмінкові та прийменниково-відмінкові засоби вираження локативів та опосередковано пов'язаних з ними номенів озброєння в лівобічних і правобічних валентних позиціях. З'ясовано системні зв'язки між назвами зброї та іншими субстанційними синтаксемами у структурі локативного комплексу.

Ключові слова: номінації озброєння, речення, локатив, предикат руху, синтаксема, валентний зв'язок, мова

Functional Semantics of Lexical Units. Theory of Nomination

UDC 811.161.2*373.22:355.014
DOI 10.31652/2521-1307-2026-41-02

Nominations of Weaponry in the Spatial Coordinate System of the Ukrainian Language: Theoretical and Applied Aspects

Oleksandr Mezhev <https://orcid.org/0000-0002-5299-417X>

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

Received: 01.03.2026 • Accepted: 29.13.2026

Abstract

Introduction. The events of the Russian-Ukrainian war have primarily been reflected in the lexicon, which has actively been enriched with terms from the military sphere, particularly names of weaponry. Numerous linguistic studies have addressed the classification and lexico-derivational parameters of military terminology. However, weaponry nominations in the context of categorical syntactic semantics of locativity have not yet been analyzed. **Purpose.** The purpose of this study is to identify the features of the semantic-syntactic functioning of weaponry nominations within the locative complex of simple sentences in the Ukrainian language, based on informational media texts from the wartime period of 2022–2026. **Methods.** This study employs descriptive, structural, componential, transformational, and contextual-semantic analyses. **Originality.** This article outlines the structure of the locative complex of a simple sentence and identifies types of weaponry that can function within it. It distinguishes semantic variants (archisemes and specified semes) of locative predicates whose valency potential may include weaponry nominations. The semantic and syntactic positions of weapon names in various sentence models with spatial relations are revealed. The case and prepositional case means of expressing locatives, as well as weaponry nominations indirectly related to them, are characterized in both left- and right-hand valency positions. The systemic relations between weapon names and other substantive syntacemes within the locative complex structure are clarified. **Results.** According to the analyzed media material, various weaponry terms may function within the spatial coordinate system. These terms include names of ammunition as a means of direct destruction, names of launch systems as carriers of ammunition, and names of military equipment as a means of transportation. Within the structure of the locative sentence complex, weaponry nominations occupy syntactic positions of subject, instrumental, and object, as predicted by the valency of locative predicates of movement, displacement, or state. Weaponry nominations occur in the nominative case when functioning as the subject of a locative action, in the instrumental or locative case when functioning as the instrumental, and in the accusative case when functioning as the object. When combined with predicates of movement or displacement (on solid surfaces, through air, or through water), weaponry names enter an indirect distributive relation with locatives of trajectory, initial point, and final point of movement. With locative verbs expressing transportation, weaponry nominations are indirectly related to the addressee syntaceme. In addition to predicates of action or process, weaponry nominations functioning as subjects of locative state can combine with predicates of locative state and indirectly with locative syntacemes expressing place. **Conclusion.** The results presented in this article, particularly the principles of valency-syntaceme analysis, can be applied to study the entire set of predicates that can valently combine with weaponry nominations and to compile grammatical dictionaries of syntaceme combinability.

Keywords: weaponry nominations, sentence, locative, predicate of movement, syntaceme, valency relation, language

Постановка проблеми. Простір і час як органічно взаємопов'язані позамовні категорії перебувають у постійній динаміці відповідно до змін об'єктивної дійсності, зокрема людського буття, які звичайно віддзеркалює мова. У цьому контексті М. І. Степаненко постулює: «Простір і час як форми існування матерії відтворюють локативно-темпоральну систему координат об'єктивної дійсності, у межах якої хтось перебуває або рухається, щось розташовується або переміщується. Просторові координати по-особливому відображаються в мовній картині світу» (Степаненко, 2004, с. 442). У системі мови категорія локативності кваліфікована як «семантична категорія, до якої входять усі різновиди просторового значення. Виражає відображені в свідомості людей різноманітні просторові відношення предметів і явищ, зокрема їхнє місцеперебування, напрямок руху, контактність та дистантність розташування і под.» (Українська мова: енциклопедія, 2004, с. 322). Усі ці просторові відношення експліковані насамперед у реченневих конструкціях з локативними предикатами, валентний потенціал яких може відкривати правобічні позиції для локативних синтаксем місця, вихідного та кінцевого пунктів руху (переміщення), шляху руху, а також інших субстанційних синтаксем: об'єктної, адресатної, інструментальної. Разом з обов'язковою лівобічною суб'єктною синтаксевою вони відбивають реальні просторові ситуації, події навколишнього світу, які можуть мати як статичний, так і динамічний характер. Залежно від цього кількість облігаторних субстанційних синтаксем елементарного простого речення може сягати від двох до семи. Перебуваючи у валентному зв'язку з базовим локативним предикатом, субстанційні синтаксеми опосередковано через цей предикат логічно (семантично) пов'язані й між собою, адже функціують у тих самих просторових координатах. Передовсім простежуємо просторовий зв'язок суб'єкта локативної дії або

стану з локативами місця, напрямку та шляху руху. Прикметно, що діапазон лексичного наповнення суб'єктної позиції в таких конструкціях необмежений: це і назви людей, тварин (істот), і різних предметів довкілля (неістот), який коригується відповідно до ознаки статичності / динамічності локативних предикатів, що впливає на активність / пасивність носія ознаки. В інструментальній позиції зазвичай реалізуються назви засобів переміщення, в адресатній – осіб або їхніх еквівалентів, об'єктній – переважно конкретних предметів. Лексико-семантичний склад таких конститuentів зумовлений не лише лінгвальними чинниками, а й екстралінгвальними, тобто характерними для конкретного відтинку світового часопростору обставинами, подіями, процесами, явищами, які віддзеркалені в різних жанрово-стильових різновидах мови. А найоперативніше реагує на всі зміни в суспільстві, звичайно ж, мова засобів масової інформації.

Події російсько-української війни останнього десятиліття знайшли свій відбиток насамперед у лексиці, яка стрімко поповнюється номінаціями мілітарної сфери. До них, зокрема, «належать лексеми, семантично пов'язані з найменуваннями видів зброї, військової техніки, її допоміжних механізмів (машин, пристроїв, приладів, апаратів, устаткування та їх деталей), боєприпасів і їх частин...» (Литовченко, 2016, с. 48), що використовують як «бойове знаряддя для нападу або оборони» (Словник української мови, т. 3, 1972, с. 452). Відповідно й зросла увага дослідників до таких одиниць мови в різностильових текстах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Класифікаційні, лексико-дериваційні параметри назв військової сфери, зокрема й номенів озброєння, висвітлено у працях І. О. Литовченко (Литовченко, 2016), Ю. О. Лукіячука (Лукіячук, 2017), Н. О. Поліщук (Поліщук, 2023), Т. О. Чернишової (Чернишова, 2024), Я. П. Яремка (Яремко, 2013) та ін. «Попри вагому роль

лексичних значень слів для формування змісту речення, не можна недооцінювати виражальних можливостей синтаксичної семантики компонентів речення, семантико-синтаксичних відношень між ними, граматичних засобів їх експлікації», – наголошує автор цієї статті в одній із попередніх студій (Межов, 2024, с. 137). Ці та інші проблеми висвітлено у працях багатьох українських граматистів, зокрема І. Р. Вихованця (Вихованець, 1992), Т. Є. Масицької (Масицька, 2016), Н. М. Костусяк (Костусяк, 2012), О. В. Кульбабської (Кульбабська, 2011), О. Г. Межова (Межов, 2012), М. В. Мірченка (Мірченко, 2004), І. А. Мельник (Мельник, 2015) та ін. Окремі дослідження присвячені аспектуальним семантико-синтаксичним характеристикам дієслівних предикатів руху, переміщення (К. Г. Городенська (Городенська, 1997), Т. М. Орлова (Орлова, 1999), О. Г. Митрофанова (Митрофанова, 2007)). Вагомий унесок у розвиток теорії локативності зробив М. І. Степаненко: семантична і формально-граматична структура речень із просторовими поширювачами, засоби їх репрезентації в українській мові стали предметом багатьох студій ученого (Степаненко, 2004; Степаненко, 2020; Степаненко, 2021). Проте номінації зброї в контексті категорійної семантики локативності не були предметом спеціального аналізу.

Мета статті – встановити особливості семантико-синтаксичного функціонування номінацій озброєння у структурі локативного комплексу речень української мови на матеріалі інформаційних медіатекстів періоду російсько-української війни.

Завдання дослідження: окреслити структуру локативного комплексу простого речення і види озброєння, здатні в ньому функціонувати; виокремити семантичні варіанти (архісеми й конкретизовані семи) локативних предикатів, валентний потенціал яких може передбачати назви озброєння; виявити семантико-синтаксичні позиції номінацій зброї в різних

моделях речень із просторовими відношеннями; схарактеризувати відмінкові та прийменниково-відмінкові засоби вираження локативів та опосередковано пов'язаних з ними номенів озброєння в лівобічних і правобічних валентних позиціях; з'ясувати системні зв'язки між назвами зброї та іншими субстанційними синтаксемами структури локативного комплексу.

Прикладне значення дослідження: викладені в цій та аналогічних студіях результати, зокрема принципи валентісно-синтаксемного аналізу, можуть бути використані для дослідження всієї сукупності предикатів, здатних валентно поєднуватися з номінаціями озброєння, а також для укладання синтаксичних словників сполучуваності, дієслівного керування та синтаксем, що сприятиме розвитку граматичної прикладної лексикографії – порівняно нової галузі українського мовознавства (Кульбабська, 2019, с. 214). Крім того, дібраний фактичний матеріал може стати підґрунтям для подальших медіалінгвістичних і психолінгвістичних студій. Просторові конструкції з номенами озброєння не лише інформують реципієнтів про його місцерозташування, напрям і шлях руху, переміщення, а й стають інструментом психологічного впливу на масову свідомість, формуючи щонайменше дві основні когнітивні моделі. По-перше, нагромадження, рух зброї з боку ворога («чужого») здатні викликати усвідомлення небезпеки, загрози, негативні психоемоційні реакції занепокоєння, тривожності, страху, паніки. По-друге, акумуляція боеприпасів, військової техніки в Україні завдяки власним силам і постачанню, транспортуванню західними партнерами («своїми»), рух озброєння в напрямку ворожих позицій програмує в українців розуміння захищеності, безпеки, контролю ситуації, актуалізують відчуття емоційної стійкості, спокою, упевненості в майбутньому, віри у власні сили й перемогу.

У статті застосовано такі лінгвістичні методи: описовий, структурний, компонентного, трансформаційного й контекстуально-семантичного аналізу. Джерельною базою дослідження слугували інформаційні повідомлення українських інтернет-видань із 2022 по 2026 рік.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Локативний комплекс семантично елементарного простого речення структурують динамічний або статичний локативний предикат і зумовлені його правобічною валентністю локативні синтаксеми та лівобічною – суб'єктна синтаксема. Ця обов'язкова валентна рамка може бути поширена інструментальною, об'єктною та адресатною синтаксемами залежно від зосереджених у структурі локативного дієслова абстрактних і конкретизованих просторових сем. Лексичними наповнювачами таких конструкцій у сучасних медіатекстах воєнного періоду все частіше стають назви озброєння, зокрема боеприпасів (кулі, міни, гранати, ракети, бомби, снаряди), військової техніки, здатної не лише запускати ці боеприпаси, а й транспортувати їх, а також локалізуватися, рухатися, переміщуватися. Вона охоплює танки, бронетранспортери, артилерійські гармати, ракетні системи, протиповітряну оборону; військову винищувальну та бомбардувальну авіацію (літаки, гелікоптери, дрони); військово-морську техніку (бойові надводні кораблі, човни, субмарини) тощо. Потрапляючи в реченнєву структуру, такі лексеми заступають позиції суб'єктних, інструментальних та об'єктних синтаксем, прогнозованих валентністю локативних предикатів руху, переміщення або стану. Розглянемо специфіку функціонування номенів озброєння в семантико-синтаксичній структурі речень із цими предикатами.

Поняття 'озброєння' витлумачено в словнику як «сукупність засобів для ведення воєнних дій; військове спорядження; зброя» (Словник української мови, т. 5, 1974, с. 649), а

'зброя' як «сукупність засобів для ведення війни, бою; озброєння», «бойове знаряддя для нападу або оборони» (Словник української мови, т. 3, 1972, с. 452). Як бачимо, ці термінопоняття певною мірою ідентичні (взаємозамінювані) й охоплюють широке коло найменувань: як боеприпасів, пускових установок (комплексів) для них, так і спорядження, військової техніки, транспортних засобів тощо – всього, що необхідне для ведення війни. Специфікою номенів зброї як бойового знаряддя для нападу й оборони є те, що вони містять сему 'знаряддя' або 'засобу дії' не лише в типовій інструментальній позиції речення, а й суб'єктній та об'єктній, зокрема й при акціонально-локативних предикатах.

Військова техніка, яку використовують як носія боеприпасів, має здатність пересуватися з однієї локації до іншої різним середовищем. З огляду на це такі номінації в позиції суб'єкта валентно сполучаються з дієслівними предикатами спрямованого чи неспрямованого руху, що містять семи:

- рух твердою поверхнею (по землі): *На Сумщині в село заїхало 4 російські танки* (<https://chas.cv.ua>, 09.03.2022); *Ті падали, а танки й БМП їхали просто по них* (<https://volyninfa.com.ua>, 22.12.2025); *Пішли два танки, які їхали вулицею і гатили, перемелювали окупантів там, де вони ховалися* (<https://armyinform.com.ua>, 25.11.2025); *Бронетехніка рухалася полем* (<https://novosti.dn.ua>, 03.12.2025);

- рух рідким середовищем (над водою чи під водою, річкою, озером, морем, океаном): *Корабель РФ плив за 48 км від перевалу Амуқта* (<https://www.unian.ua>, 10.08.2024); *Російські танкери плавали у водах НАТО за фальшивими сертифікатами* (<https://suspilne.media>, 31.03.2025); *Танкер плив у міжнародних водах між Естонією та Фінляндією та відмовився від вимог естонського флоту змінити курс* (<https://help.hvylyya.net>, 16.05.2025); *Військовий корабель-амфібія USS Tortuga пливе біля берегів*

карибського острова Кюрасао (<https://www.holosameryky.com>, 10.03.2025);
 - рух повітрям (близько над землею або високо): **Літак у цей момент мав пролітати поблизу Хоутського узбережжя..** (<https://suspilne.media>, 05.12.2025);
 У цей час **над головами літали дрони, троє з них скинули на нас вибухівку** (<https://suspilne.media>, 20.10.2024);
 Ці **гелікоптери літали в Україні упродовж кількох років. І проблем не виникало** (<https://fakty.com.ua>, 25.01.2023);
Гелікоптери літали над дахами будинків мешканців Біловезжі (<https://volyninfa.com.ua>, 02.08.2023).
 Рух повітрям властивий також деяким видам боеприпасів (кулі, міни, гранати, бомби, снаряди, ракети). Траєкторія їхнього руху починається з відповідного пускового засобу (кулемет, автомат, гвинтівка, пістолет, міномет, гранатомет, бомбомет, вогнемет, артилерійська гармата, танк, ракетні системи, ЗРК, засоби ППО) й завершується цілєю ураження. В інформаційних повідомленнях зазвичай для вербалізації напрямку й шляху руху таких боеприпасів використовують топоніми або загальні назви просторових координат, напр.:
 Під час ракетної атаки росіян у четвер, 11 квітня, **ракети летіли до цілей у Львівській та Київській областях по прямій із частковою зміною напрямку руху** (<https://apostrophe.ua>, 11.04.2024);
 Армія рф вдарила ракетами Х-59 по військовому аеродрому на Житомирщині: **снаряди летіли з Білорусі** (<https://www.stopcor.org>, 16.08.2022);
Керовані снаряди УМПБ Д-30 СН, якими росія вдарила по Харкову 27 березня, можуть долітати до будь-якого району міста (<https://www.slovoidilo.ua>, 29.03.2024);
Ракети на Миколаївщині рухаються через Снігурівку північно-західним курсом (<https://war.telegraf.com.ua>, 03.02.2026);
 Сьогодні під час повітряної атаки **крилаті ракети летіли на Прикарпаття** (<https://kalush.informator.ua>, 13.01.2024);
 Групи **крилатих ракет летять зі сходу та північного сходу** (<https://dailylviv.com>,

07.03.2025); **Ракети, які атакували Львів, спочатку летіли до Києва** (<https://glavcom.ua>, 06.07.2023);
 У ніч проти 3 лютого російський агресор атакував Харків дронами, ракетами. **У бік міста також летіли авіабомби** (<https://mediaport.ua>, 03.02.2026);
 Вінниччина пережила нічну атаку: **«шахеда» та ракети летіли через область** (<https://vn.20minut.ua>, 21:08:2025).

Валентний потенціал дієслівних предикатів руху уможливорює поєднання номенів озброєння з локативними синтаксемами в трьох семантичних варіантах: шлях руху, початковий пункт руху, кінцевий пункт руху. При цьому назва озброєння в суб'єктій позиції валентно поєднується з усім предикатно-субстанційним локативним комплексом: з акціонально-локативним предикатом безпосередньо та через нього з локативними субстанційними синтаксемами опосередковано.

Локатив у функції шляху руху представлений у журналістських текстах переважно орудним відмінком, який перебуває у прямому (валентному) зв'язку з дієсловами руху штибу *їхати, летіти, пливати, прямувати, рухатися* і под., та опосередкованому (дистрибутивному) із суб'єктом руху: *Окрім того, що танки їхали мінним полем, колону атакував рій українських дронів* (<https://hromadske.ua>, 16.02.2025); **Танки їхали вулицею і гатили прямою наводкою впритул, перемелюючи залишки хат разом із російськими солдатами** (<https://2day.kh.ua>, 20.11.2025); **За даними військових, бронетехніка рухалася полем, коли один із танків загруз у протитанковому рові** (<https://armyinform.com.ua>, 03.12.2025); **На відео видно, як російські танки та бронетранспортери з протидронними сітками рухаються засніженим полем та один за одним підриваються** (<https://www.bbc.com>, 17.02.2025).

Речення з локативними синтаксемами напрямку – у функціях початкового та кінцевого пунктів руху – демонструють такі ж синтаксичні

залежності. Початковий пункт руху репрезентований зазвичай родовим відмінком із прийменниками від, з (із): *Російський танкер, що входить до «тіньового флоту», змінив маршрут і відплив від берегів Венесуели після зустрічі з американським есмінцем* (<https://tsn.ua>, 21.11.2025); *Росія затримала грецький танкер, який прямував з Естонії* (<https://sensor.net>, 18.05.2025); *Танкер плив із Судану та кинув якір біля берегової лінії іншої держави* (<https://24tv.ua>, 30.12.2024); *Згідно з даними LSEG, М/Т Pollux вийшов із російського чорноморського портового міста Новоросійськ 24 січня та плив з вантажем у Парадіп, Індія* (<https://ua.news/ua>, 17.02.2024); *Українські дрони вилетіли одночасно із вантажівок – подробиці спецоперації знищення літаків РФ* (<https://ukraina.info>, 01.06.2025); *...вертольоти вилетіли з Таллінна і летіли поруч до місця катастрофи* (<https://espreso.tv>, 17.05.2025).

Для вираження локативів кінцевого пункту руху задіяно найбільше прийменниково-відмінкових морфологічних варіантів:

- в (у) + знахідний відмінок: *Коли російські війська захопили обидва береги Херсонщини на півдні України, танки вїхали не лише в міста та села, а й у школи* (<https://euneighbourseast.eu>, 30.10.2025); *Ракетний крейсер «Монтерей» та есминець «Томас Хаднер» разом з літаком Р-А8 увійшли в Чорне море для участі в організованих Румунією навчаннях* (<https://armyinform.com.ua>, 22.03.2022); *БТРи з США, які їхали в Україну рекордні 499 дів, засвітилися на озброєнні однієї з механізованих бригад* (<https://defence-ua.com>, 02.09.2024);

- до + родовий відмінок: *Гаубиці прямували до Німеччини для подальшої відправки в Україну* (<https://glavcom.ua>, 02.07.2022); *Російські кораблі <...> розвернулися і попливли до місця постійної дислокації у Владивостоці* (<https://war.novyny.live>, 07.11.2022); *Російський танкер, що входить до «тіньового флоту», змінив маршрут та перестав плисти до Венесуели після зустрічі з американським*

есмінцем (<https://podii.kyiv.ua>, 10.12.2025); *Українські дрони долетіли до аеродрому «Оленья» в Мурманській області: чому це важливо* (<https://thepage.ua>, 24.09.2024); *До кордонів Польщі підлетіли три російських військових літаки. Їх перехопили винищувачі Нідерландів* (<https://tsn.ua>, 14.02.2023); *Військовий корабель США пливе до Близького Сходу...* (<https://uk.vijesti.me>, 10.03.2024);

- на + знахідний відмінок: *Бронетранспортери відразу їхали на полігони, де українські військові проходили підготовку з їхньої експлуатації* (<https://militaryni.com>, 31.12.2022);

- у бік + родовий відмінок: *Російська бронетехніка рухалася в бік українських позицій на світанку* (<https://www.ukrinform.ua>, 21.03.2025); *Дві бронемашини з піхотою на борту прорвалися у бік позицій* (<https://www.ukrinform.ua>, 02.08.2025); *Російський військовий корабель пливе у бік Азовського моря* (<https://espreso.tv>, 28.11.2022);

- углиб + родовий відмінок: *За словами очевидців, гелікоптери залетіли приблизно на 3 кілометри вглиб країни та літали над житловими будинками на досить низькій висоті* (<https://focus.ua>, 01.08.2023).

Наявність дистрибутивного зв'язку суб'єктів-номінацій озброєння з локативами засвідчує можливість елімінації предиката руху і формування синонімії еліптичних речень, де ці субстантиви перебувають уже в безпосередньому синтаксичному зв'язку відмінкового прилягання, пор.: *Вертольоти з Таллінна; Танкер з Естонії; Військовий корабель у бік Азовського моря; Гаубиці до Німеччини.*

Назви бойової техніки, оформлені називним відмінком у функції суб'єкта локативної дії (руху), містять також семантику засобу руху, яка транспонована з типової для таких найменувань позиції орудного інструментального. Це засвідчують трансформації конструкцій, пор.: *Танки їхали мінним полем ← Військові їхали через мінне поле танками; БТРи їхали в Україну ← Військові*

їхали в Україну БТРами; Бронетранспортери їхали на полігони ← Піхотинці їхали на полігони бронетранспортерами; Танкер плив із Судану ← Моряки пливли із Судану танкерами; Військовий корабель пливе до Близького Сходу ← Моряки пливли до Близького Сходу військовим кораблем; Гелікоптери вилетіли з Таллінна ← Пілоти вилетіли з Таллінна гелікоптерами; До кордонів Польщі підлетіли військові літаки ←. Пілоти підлетіли до кордонів Польщі військовими літаками. За таких перетворень лексичне наповнення називного суб'єкта охоплює номінації осіб переважно військових професій або етноніми.

Отож, деякі види військової техніки можуть бути не лише знаряддям знищення, руйнування, а й засобом пересування людей. Для експлікації інструментальних синтаксем у функції засобу руху журналісти найчастіше використовують місцевий відмінок із прийменником *на*, який доповнює інструментальну семантику значенням локативності (семою 'перебування зверху або всередині предмета'): *Ми їхали у бій на танку Т-64 назустріч російським колонам* (<https://www.volynnews.com>, 19.04.2025); *Росіяни їхали на БТРдесь на фронті і, ймовірно, помітили ударний дрон ЗСУ в небі* (<https://focus.ua>, 08.06.2023); *Десантники підїхали на броневтомобілі Husky до траншеї, де переховувався противник, закинули вибухівку, підірвали їх та поїхали* (<https://www.rbc.ua>, 02.2025); *Примітно, що штурмувати позиції українських військ росіяни їхали на трофейному американському БТР М-113* (<https://war.obozrevatel.com>, 18.08.2025); *Ми пересувалися на човнах. Не гелікоптерами, а на звичайних човнах, типу рибальських* (<https://armyinform.com.ua>, 03.12.2025). При таких дієсловах руху орудний інструментальний відмінок (попри домінування його в граматичній системі української мови) трапляється в медіатекстах рідше: *Росіяни їхали бронетехнікою, висадили свою піхоту і ті йшли, а їх треба було знищувати, щоб вони не дійшли*

до наших піхотинців (<https://gk-press.if.ua>, 07.04.2025);

Форма орудного відмінка домінує в конструкціях, що відтворюють засоби транспортування різних видів озброєння при дієслівних предикатах **переміщення** штибу *везти, відправляти, доставляти, експортувати, імпортувати, переправляти, перевозити, перекидати, переміщувати, постачати, транспортувати* і под. На відміну від попередньо аналізованих предикатів руху, предикати переміщення реалізують облігаторну об'єктну валентність формою знахідного відмінка. Унаслідок цього реченнева структура семантично навантажена щонайменше двома номенами озброєння, один із яких функціює як синтаксема засобу переміщення в орудному відмінку, інший – як об'єкт переміщення, напр.: *Гелікоптерами армійської авіації та парою штурмовиків Су-25 зброю переправляли на лівобережжя* (<https://glavcom.ua>, 01.01.2023); *Зброю постачали із зони бойових дій – далі її транспортували танкерами «тіньового флоту» РФ* (<https://suspilne.media/crimea>, 08.01.2026); *Представник української розвідки Юсов сказав, що літаком Іл-76 вони перевозили озброєння та ракети, якими потім обстрілювали Україну* (<https://nv.ua>, 25.01.2024); *Літаками ВПС США днями перекинули близько 90 ракет-перехоплювачів для ЗРК Patriot зі складу в Ізраїлі до Польщі* (<https://tsn.ua>, 28.01.2025); *Вважається, що цього тижня американські військові цими літаками перевезли близько 90 ракет для систем протиповітряної оборони Patriot з Ізраїлю...* (<https://espresso.tv>, 29.01.2025); *Під час війни проти України росіяни транспортували цим кораблем як техніку та зброю, так і десантні війська, а також військові вантажі у Чорному морі* (<https://nv.ua>, 14.02.2024).

Номінації військової техніки можуть пересуватися з типової інструментальної позиції в суб'єктну (підметову): *У ніч на понеділок, 3 березня, літаки США, що перевозили зброю та*

обладнання до України, були змушені повернутися (<https://thepage.ua>, 05.03.2025). Унаслідок цього формуються похідні синтаксичні конструкції іншої формальної структури, проте синонімії за семантикою з базовими, пор.: *Літаки США перевозили зброю та обладнання до України* ← *Літаками США перевозили зброю та обладнання до України* ← *Перевозили зброю та обладнання до України літаками США*. Автор відповідно до ілокутивних намірів уживає найбільш доцільні в певній конситуації варіанти висловлень.

Максимальна валентність акціонально-локативних предикатів переміщення сягає семи, позаяк вони здатні відкривати в системі мови валентні позиції для суб'єкта дії, об'єкта дії, засобу дії, локатива вихідного та кінцевого пунктів переміщення, локатива шляху переміщення, а також адресата дії. Проте в системі мовлення, у конкретних висловленнях не всі валентні позиції лексично заповнені. Наприклад, у повідомленні *Словенія цього тижня в умовах повної таємності доставила в Україну 20 бронетранспортерів Valuk* (<https://glavcom.ua>, 26.04.2023) випущено синтаксеми засобу переміщення та вихідного пункту руху з метою актуалізації об'єкта, зокрема його кількісної ознаки, у комунікативній позиції реми. Реципієнт може їх самостійно відтворити з контексту, конкретної мовленнєвої ситуації, через екстралінгвальні чинники. Назва країни в суб'єктній позиції вказує на те, що доставка здійснена зі *Словенії* як вихідного пункту, об'єкт *бронетранспортери* – на можливість самопереміщення цього виду техніки сухоходом. Крім того, читач самостійно здатен установити локативи шляху переміщення (через які країни, гори, населені пункти) та адресата доставки (*Збройні Сили України*). У деяких випадках формально виражені локативи поєднують у собі також семантику адресата-призначення, пор.: *Літаки США перевозили зброю та обладнання до України* і *Літаки США перевозили зброю та обладнання для України*

(*призначені для України, Україні*). Автори повідомлень нерідко використовують синонімії за семантикою конструкції з дієсловом *передавати* в значенні *транспортувати*, які чіткіше експлікують адресатну синтаксему в давальному відмінку, а локативи початкового й кінцевого пунктів переміщення, навпаки, завуальовані в суб'єктній та адресатній позиціях, пор.: *Австралія передала Україні всі бойові танки M1A1 Abrams, які входили до пакета військової допомоги* (<https://lb.ua>, 19.12.2025) і *З Австралії до України транспортували танки, Польща готова передати Україні винищувачі МиГ-29 в обмін на антидронові системи* (<https://military.com>, 19.12.2025) і *З Польщі до України готові транспортувати винищувачі*.

Периферію динамічних локативних предикатів, із якими можуть валентно сполучатися назви зброї, формують дієслова *падати*, *звалюватися*, *хилитися* і под., які одночасно містять семи акціональності й процесуальності, тому перебувають на периферії предикатів дії, проникаючи у сферу предикатів процесу, особливо у формі недоконаного виду: *Гелікоптери і літаки падають один за одним: в рф введено план «Перехоплення», що відбувається* (<https://today.politeka.net>, 13.05.2025); *Пам'ятаємо, згідно з даними нашої розвідки у росіян залишилося близько 200 одиниць Су-34 і Су-35. Вони рясно падали, коли ми підтягнули наші засоби ураження ворога ближче до лінії фронту* (<https://1zahid.com>, 11.04.2024); *В окремих місцях на землю падали не лише уламки, а й навіть нерозірвані бойові частини* (<https://fakty.com.ua>, 26.08.2024).

Дієслівні форми доконаного виду поєднують семи акціональності й результативного стану, пор.: *У Росії 1 липня впав винищувач-бомбардувальник Су-34* (<https://24tv.ua>, 07.07.2025); *Ворожий дрон звалився просто у дворі житлового будинку* (<https://vidomo.media>, 28.06.2025); *Цього ж місяця в Іркутській області раптом впав*

стратегічний бомбардувальник Ту-22М3 (<https://www.unian.ua>, 26.07.2025); **Гелікоптер «Алігатор» звалився на Москву не через кондиціонування** (<https://www.ukrinform.ua>, 22.12.2025); **У Росії вночі звалився бойовий вертоліт «Мі-28», екіпаж загинув** (<https://www.dialog.ua>, 25.07.2024); **Російський десантний корабель «Оленегорський горняк» похилився набік** (<https://glavcom.ua>, 05.08.2023); **9 серпня 2025 р. морський буксир «Капітан Ушаков» нахилився на правий борт і затонув на верфі у Санкт-Петербурзі** (<https://www.dw.com>, 09.08.2025).

З акціональними предикатами їх зближує наявність правобічної валентної позиції для локатива кінцевого пункту руху у формі *на+знахідний відмінок*, іноді й локатива початкового пункту руху, який здебільшого в системі мовлення лексично не виражений: *Саме ці літаки почали обстрілювати Україну після початку <...> Тому деякі екземпляри, за неофіційною інформацією, просто падали на землю...* (<https://war.novyny.live>, 02.05.2024); *Снаряди долали до 60-70 км в повітрі та падали на укріплення* (<https://vchasno.org.ua>, 14.04.2025); *Дрон, озброєний керованою бомбою, звалився на лінію електропередач біля селища Северний* (<https://focus.ua>, 12.01.2023); *У РФ вертоліт звалився на житловий будинок багато постраждалих* (<https://focus.ua/uk>, 07.11.2025); *У московському аеропорту Внуково вертоліт Мі-8 звалився на землю, зачепивши кермовим гвинтом злітне полотно* (<https://fakty.com.ua>, 27.01.2023); *Збитий російський винищувач-бомбардувальник впав на околицю приватного сектору у Чернігові* (<https://military.com>, 05.03.2022).

У багатьох випадках локалізацію події медійники конкретизують уведенням до реченневої структури локативних синтаксем у функції місця, які на відміну від локативів початкового й кінцевого пунктів руху не перебувають у безпосередньому валентному зв'язку із предикатами *падати, звалюватися*:

Судячи з повідомлення в чатах, гелікоптер звалився біля траси М1 між Івацевичами та Барановичами (<https://glavcom.ua>, 25.07.2023); *У Челябінській області РФ обвалився гелікоптер Мі-8, який належав російській ФСБ* (<https://apostrophe.ua>, 29.08.2023). Це засвідчує трансформація розчленування конструкції, пор.: *Обвалився гелікоптер Мі-8 + Це було в Челябінській області рф.* Отож, локатив залежить від прихованого предиката локативного стану *було* (синонімійні варіанти *відбулося, сталося, трапилося*) із екзистенційною семою 'буття, існування'.

Крім наведених попереду динамічних предикатів дії або процесу, номінації зброї як суб'єкти можуть валентно поєднуватися із процесуально-локативними предикатами на кшталт *висіти, лежати, стояти*, які містять одночасно семи статичності та процесуальності, та опосередковано дистрибутивним зв'язком із локативною синтаксею у функції місцеположення, морфологічними варіантами якої найчастіше виступають такі форми:

- *на+місцевий відмінок: ...міни на березі річки Сіверський Донець на окупованій території лежать у чотири-п'ять шарів...* (<https://sd.ua>, 16.11.2025); - *Один був у балаклаві, у нього на плечі висіла зброя, а інший був без балаклави, він ніс у руках зброю.* (<https://mipl.org.ua>, 24.05.2024); *На перехресті стояла важка техніка противника – танк Т-72, БМП, МТ-ЛБ тощо* (<https://armyinform.com.ua>, 01.01.2026);

- *в (у)+місцевий відмінок: У Державній службі з надзвичайних ситуацій показали міни, які лежать у траві, через що їх не одразу можна помітити* (<https://life.pravda.com.ua>, 05.05.2023); *Йдеться, зокрема, про бронетранспортер БТР-60П, БРДМ та гармату (гаубицю), щораніше стояли у Старому парку* (<https://teren.in.ua>, 16.06.2022);

- *біля+родовий відмінок: Аналітики звернули увагу на фото з передової із розрахунком 152-мм гаубиці Д-20, біля якої*

лежали **боєприпаси** жовтого кольору (<https://texty.org.ua>, 03.01.2023);

- над+орудний відмінок: **Над нами** постійно висіли ворожі дрони – два, чотири, без перерви (<https://mvs.gov.ua>, 26.12.2025);

- прислівники: **Навкруги** вже кілька місяців лежали міни «пелюстки» (<https://suspile.media/chernihiv>, 25.08.2023).

За функціонування в суб'єктній позиції іменників-неістот, зокрема й номенів озброєння, такі предикати цілковито набувають ознак статичності, наближаючись за семантикою до предикатів локативного стану із семою 'місцерозташування': *бути, міститися, опинятися, перебувати, розташовуватися*, пор.: **В колоні були танки, БТР і «Камази» (= стояли). Вони розташувалися на полі між селами Щербак і Маркіне, трохи вище пункту пропуску «Новоазовськ»** (<https://www.volynpost.com>, 25.08.2022); **Атакований морськими дронами танкер РФ перебуває поблизу Болгарії...** (<https://www.ukrinform.ua>, 06.12.2025); **Також відомо, що на початку повномасштабного вторгнення у Чорному морі перебувало 13 великих десантних кораблів РФ** (<https://glavcom.ua>, 14.02.2024); **Американські атомні підводні човни розмістилися поблизу російських кордонів у відповідь на погрози представників Росії** (<https://military.com>, 04.08.2025). Їхніми функційними еквівалентами є стійкі сполуки на зразок *займати позиції*, які медійники часто використовують в інформаційних повідомленнях воєнної тематики: **CNN повідомляє, що російські танки зайняли позиції в густонаселеному районі на захід від Києва, повідомляє Gazeta Express** (<https://www.gazetaexpress.com>, 07.03.2022).

У багатьох контекстах статично-локативні предикати містять ще й додаткові семи 'існування', 'наявності', 'володіння', 'посесивності', на що вказує можливість їх заміни відповідними лексемами штибу *існувати, наявний, володіти, належати*, напр.: **На озброєнні українських захисників **стоять****

бронетранспортери Sisu XA-180 фінського виробництва (<https://military.com>, 15.04.2024), тобто бронетранспортери є, існують, наявні, у володінні захисників. Словосполучка *стояти на озброєнні* стала стійкою мовною одиницею (фразеологізмом) завдяки частому вживанню, зокрема й в інформаційних медіатекстах, для опису подій війни, відтворення статусу готовності різних видів зброї до бойових дій.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Як засвідчує обстежений фактичний медіаматеріал, у просторовій системі координат (у валентному зв'язку з предикатами руху або переміщення, локативного стану) можуть функціонувати різні номінації озброєння. Назви боєприпасів як засобів безпосереднього ураження в суб'єктній позиції виконують функцію діяча, спроможного самостійно рухатися з початкового пункту (пускової установки) в кінцевий (ціль ураження), залежачи від дієслів руху надземно-повітряним середовищем, а також функцію суб'єкта локативного стану при дієсловах місцеположення. Оскільки пускові установки, засоби для стрільня, метання також можуть локалізуватися (*бути, перебувати, розташовуватися, лежати, стояти, висіти*) в конкретному місці та переміщуватися, рухатися з вихідного пункту в кінцевий за участі людини, їх номени як суб'єктні синтаксеми перебувають у прямому валентному зв'язку із предикатами локативного стану або локативної дії (руху, переміщення) і в опосередкованому – з локативними синтаксемами місця чи напрямку руху, шляху переміщення. Назви наземних, повітряних, водних транспортних засобів як носіїв боєприпасів у реченнях з локативними предикатами руху, переміщення, транспортування (твердою поверхнею, повітрям, водним середовищем) опосередковано пов'язані з локативами шляху руху, початкового та кінцевого пунктів. Водночас назви переміщуваних, транспортваних ними боєприпасів виражають об'єкту семантику.

Перебуваючи в позиції суб'єкта, інструменталія чи об'єкта при локативних дієсловах із семою транспортування (перевезення), номінації озброєння опосередковано пов'язані з адресатною синтаксею – особою, уособленим предметом, яким призначено цю зброю. У конструкціях із предикатами локативної дії (руху, переміщення) назви наземних, повітряних, водних носіїв боєприпасів заступають валентну позицію інструментальної синтаксеми в місцевому або орудному

відмінках, яка здатна до суб'єктної номінативної транспозиції. Перспективи подальших студій убачаємо в дослідженні всієї сукупності предикатів, здатних валентно поєднуватися з номінаціями зброї, що може бути використано для створення й доповнення граматичних словників української мови, а також вивчення мовного впливу таких конструкцій на свідомість реципієнтів у психолінгвістиці та медіалінгвістиці.

Література

- Вихованець, І. Р. (1992). *Нариси з функціонального синтаксису української мови*. Київ: Наукова думка, 222 с.
- Городенська, К. Г. (1997). Аспектуальні характеристики дієслів руху, переміщення. *Актуальні проблеми граматики: зб. наук. праць*. Кіровоград: КДПУ, с. 116-119.
- Костусяк, Н. М. (2012). *Структура міжрівневих категорій сучасної української мови*. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 452 с.
- Кульбабська, О. В. (2011). *Вторинна предикація у простому реченні*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 672 с.
- Кульбабська, О. В. (2019). Словник синтаксем української мови в контексті сучасної слов'янської лексикографії. *Граматичний простір сучасної лінгвоукраїністики: наук. зб.* Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, с. 214-222.
- Литовченко, І. О. (2016). *Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд)*. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 206 с.
- Лукіяничук, Ю. О. (2017). Способи класифікації військових термінів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна*, Вип. 66, с. 65-67.
- Масицька, Т. Є. (2016). *Типологія семантико-синтаксичних залежностей*. Луцьк: ПВД «Твердиня», 416 с.
- Межов, О. Г. (2024). Сучасні граматичні студії в контексті лінгвокогнітивної парадигми. *Матеріали IV Міжнародної славістичної конференції, присвяченої пам'яті святих Кирила і Мефодія: «Слов'янська гуманітаристика в актуальних дослідницьких парадигмах»*. Харків; Шумен: ХНПУ; ХІФТ, с. 134-138.
- Межов, О. Г. (2012). *Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць*. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 464 с.
- Мельник, І. А. (2015). *Транспозиційна граMATика українського дієслова*. Луцьк: Надстир'я, 476 с.
- Митрофанова, О. Г. (2007). *Семантико-синтаксична структура речень із дієслівними предикатами руху і переміщення*. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Запоріжжя, 20 с.
- Мірченко, М. В. (2004). *Структура синтаксичних категорій, 2-ге вид., переробл.* Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 393 с.

- Орлова, Т. М. (1999). *Семантична структура та лінгвостилістичні можливості назв руху в сучасній українській мові*. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Запоріжжя, 20 с.
- Поліщук, Н. О. (2023). Військова термінологіка в мові сучасних масмедіа. *Термінологічний вісник*, Вип. 7, с. 100–110.
- Словник української мови: в 11 т.* (1970–1980). Київ: Наукова думка.
- Степаненко, М. І. (2021). Правобічний поширювач у функції маркера локативної семантики на реченневому тлі. *Лінгвістичні дослідження*, Т. 1, № 54, с. 60–75. <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.54.1.06>
- Степаненко, М. І. (2020). *Просторові поширювачі у структурі простого речення*, 2-ге вид. перероб. і доп. Полтава: ПП «Астроя», 576 с.
- Степаненко, М. І. (2004). *Семантична і формально-граматична структура речень із просторовими поширювачами*. (Дис. докт. філол. наук). Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава, 512 с.
- Українська мова: енциклопедія* (2004) / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О.О.Потебні, Ін-т укр. мови. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 820 с.
- Чернишова, Т. О. (2024). Розвиток української військової лексики в період російсько-української війни. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, Т. 35 (74), № 3, ч. 1, с. 31–37. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.3.1/06>
- Яремко, Я. П. (2013). *Нариси з історії української військової термінології*. Дрогобич: Посвіт, 2013. 411 с.

References

- Chernyshova, T. O. (2024). Rozvytok ukraïnskoi viiskovoi leksyky v period rosiïsko-ukraïnskoi viiny [Development of Ukrainian military vocabulary during the Russian-Ukrainian war]. *Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Journalism*, vol. 35(74), no. 3(1), pp. 31–37. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.3.1/06> (in Ukrainian).
- Horodenska, K. H. (1997). Aspektualni kharakterystyky diïsliv rukhu, peremishchennia [Aspectual characteristics of verbs of motion and movement]. [In:] *Topical Issues of Grammar*. Kirovohrad: Kirovohrad State Pedagogical University, pp. 116–119. (in Ukrainian).
- Kostusiak, N. M. (2012). *Struktura mizhrivnevnykh katehorii suchasnoi ukraïnskoyi movy: monohrafiia [Structure of interlevel categories of the modern Ukrainian language: Monograph]*. Lutsk: Lesya Ukrainka Volyn National University, 452 p. (in Ukrainian).
- Kulbabska, O. V. (2011). *Vtorynna predykatsia u prostomu rechenni: monohrafiia [Secondary predication in a simple sentence: Monograph]*. Chernivtsi: Chernivtsi National University, 672 p. (in Ukrainian).
- Kulbabska, O. V. (2019). *Slovnyk syntaksem ukraïnskoi movy v konteksti suchasnoi slovianskoi leksykohrafiï [Dictionary of syntactemes of the Ukrainian language in the context of modern Slavic lexicography]*. [In:] *Grammatical Space of Contemporary Ukrainian Linguistics*. Kyiv: Dmytro Buraho Publishing House, pp. 214–222. (in Ukrainian).
- Lytovchenko, I. O. (2016). *Dynamichni protsesy u viyskovii leksytsi ukraïnskoi movy (nazvy zbroi, amunitsii, sporud): monohrafiia [Dynamic processes in the military vocabulary of the Ukrainian language (names of weapons, ammunition, and structures) : Monograph]*. Kryvyi Rih: R. A. Kozlov Publishing, 206 p. (in Ukrainian).

- Lukianchuk, Yu. O. (2017). Sposoby klasyfikatsii viiskovykh terminiv [Methods of classification of military terms]. *Scientific Notes of the National University "Ostroh Academy". Philological Series*, issue 66, pp. 65–67. (in Ukrainian).
- Masytska, T. Ye. (2016). *Typolohiia semantyko-syntaksychnykh zalezhnosti: monohrafiia [Typology of semantic-syntactic dependencies: Monograph]*. Lutsk: Tverdynia Publishing House, 416 p. (in Ukrainian).
- Mezhov, O. H. (2012). *Typolohiia minimalnykh semantyko-syntaksychnykh odynyts: monohrafiia [Typology of minimal semantic-syntactic units: Monograph]*. Lutsk: Lesya Ukrainka Volyn National University, 464 p. (in Ukrainian).
- Mezhov, O. H. (2024). Suchasni hramatychni studii v konteksti linhvokohnityvnoi paradyhmy [Modern grammatical studies in the context of the linguocognitive paradigm]. [In:] *Proceedings of the Fourth International Slavic Conference in Memory of Saints Cyril and Methodius: Slavic Humanities in Current Research Paradigms*. Kharkiv–Shumen: KhNPU; KhIFT, pp. 134–138. (in Ukrainian).
- Melnyk, I. A. (2015). *Transpozytsiina hramatyka ukrainskoho diieslova: monohrafiia [Transpositional grammar of the Ukrainian verb: Monograph]*. Lutsk: Nadstyria, 476 p. (in Ukrainian).
- Mirchenko, M. V. (2004). *Struktura syntaksychnykh katehori: monohrafiia [Structure of syntactic categories: Monograph (2nd ed.)]*. Lutsk: Lesya Ukrainka Volyn State University Press, 393 p. (in Ukrainian).
- Mytrofanova, O. H. (2007). *Semantyko-syntaksychna struktura rechen iz diieslivnymy predykatamy rukhu i peremishchennia* (Avtoref. dys. kand. filol. nauk) [Semantic-syntactic structure of sentences with verbal predicates of motion and displacement]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Zaporizhzhia, 20 p. (in Ukrainian).
- Orlova, T. M. (1999). *Semantychna struktura ta linhvostylistychni mozhlyvosti nazv rukhu v suchasni ukrainskii movi* (Avtoref. dys. kand. filol. nauk) [Semantic structure and linguostylistic potential of motion names in the modern Ukrainian language]. (Extended abstract of Candidate's thesis). Zaporizhzhia, 20 p. (in Ukrainian).
- Polishchuk, N. O. (2023). Viiskova terminolekxyka v movi suchasnykh masmedia [Military terminological vocabulary in the language of modern mass media]. *Terminological Bulletin*, issue 7, pp. 100–110. (in Ukr.). *Slovyk ukrainskoi movy: v 11 t. [Dictionary of the Ukrainian language (Vols. 1–11)]* (1970–1980). Kyiv: Naukova dumka. (in Ukrainian).
- Stepanenko, M. I. (2004). *Semantychna i formalno-hramatychna struktura rechen iz prostоровymy poshyriuvachamy* (Dys. dokt. filol. nauk) [Semantic and formal-grammatical structure of sentences with spatial expanders] (Doctoral dissertation). Poltava: Poltava V. H. Korolenko State Pedagogical University, 512 p. (in Ukrainian).
- Stepanenko, M. I. (2020). *Prostorovi poshyriuvachi u strukturi prostoho rechennia: monohrafiia [Spatial expanders in the structure of a simple sentence: Monograph (2nd ed.)]*. Poltava: Astraia, 576 p. (in Ukrainian).
- Stepanenko, M. I. (2021). Pravobichnyi poshyriuvach u funksii markera lokatyvnoi semantyky na rechennievomu tli [Right-hand expander as a marker of locative semantics at the sentence level]. *Linguistic Studies*, vol. 54, no. 1, pp. 60–75. <https://doi.org/10.34142/23127546.2021.54.1.06> (in Ukrainian).
- Ukrainska mova: entsyklopediia* [Ukrainian Language: Encyclopedia] (2004). (2nd ed.). Kyiv: «Ukrainian Encyclopedia» Publishing House named after M. P. Bazhan, 820 p. (in Ukrainian).
- Vykhovanets, I. R. (1992). *Narysy z funktsionalnoho syntaksysu ukrainskoi movy: monohrafiia [Essays on functional syntax of the Ukrainian language: Monograph]*. Kyiv: Naukova dumka, 222 p. (in Ukrainian).
- Yaremko, Ya. P. (2013). *Narysy z istorii ukrainskoi viiskovoi terminolohii: monohrafiia [Essays on the history of Ukrainian military terminology: Monograph]*. Drohobych: Posvit, 411 p. (in Ukrainian).

Автор

Олександр Межов, доктор філологічних наук,
професор, професор кафедри української мови та
лінгводидактики

e-mail: mezhov.oleksandr@vnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-5299-417X>

Author

Oleksandr Mezhov, Doctor of Philology, Professor,
Professor of the Department of Ukrainian Language and
Linguodidactics

e-mail: mezhov.oleksandr@vnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-5299-417X>

Конфлікт інтересів

Автори засвідчує про відсутність конфлікту інтересів

Conflict of Interests

The author declares that he has no conflict of interest